

SULLIVIMMI TARNIKKUT
AVATANGIISIT PITSAASUT

GODT PSYKISK
ARBEJDSMILJØ

SULIFFIMMI SIORASAARINERIT NAKUUSERNERILLU

Nunatsinni nakuusernerit qanoq amerlatigisut sullivimmi pisarnersut kisitsisaatigineqanngillat, nakuuseroqartarnerali ilisimaneqarpoq. Nakuuserneq sulisut ataasiakkaat ajornartorsiutiginngisaannarpaat, taamaammat nakuusernarnerup pinaveeraartinnissaa suleqatigiit tamarmiusut sullivimmi pinaveersaartissallugu akisussaaqataaffigaat.

Nakuusernerit siorasaarinerillu illit suliaqarfanni

- Nakuusernarerit pinaveersaartinniarlugit periutsit: Suliffeqarfhit nakuuserneq siorasaarisarnerlu pillugit iliuuseqarnikut isumassarsiorfigikkit. Innuttaasut immikkullarissunik ajornartorsiutillit sullinneranni nakuusernarnerup pinaveersaartinnissaanut periutsinik sakkusanillu tigussaasunik aaqqagiingninnerillu pinaveersaartinnissaanut uani pissarsisinnaavutit.
- Suliaqarfinnut assigiinngitsunut naleqqussakkanik nakuusernarerup siorasaarisarnerullu tungaatgut sullivimmi avatangiisnik pitsangorsaarusuttunut sakkusanik assigiinngitsunik uani nassaarsinnaavutit, soorlu makkunani: Allaffisorfinni, Atuarfinni & Inunnik Peqqinnissamillu suliaqarfinni. Suliaqarfinnut illit suliaqarfinginngisaraluanut tunngasut aamma atukutsoorsinnaavatit, ajornartorsiutimmi suliaqarfhit akimorlugit assigiikannerlutik piusinnaasarnerat takornartaangnilaq. Isumassarsiorfigisinnaasannik katalog-imik sananikuuvugut, tassani periutsit assigiinngitsut tamaasa katarsornikuuagut ujarleruminarsaalluta.

Nakuuserneq pillugu piviusut

Nunatsinni kisitsisinik peqanngilagut, qallunaalli nunaanni ilisimaneqarpoq sulisut sulitillutik nakuusernernik siorasaarinernillu nalaataqartartut amerligaluttuinnartut. Qallunaat Nunaanni 2005-miit 2010-mut kisitsisit anneruumik qaffassimapput, pingaartumillu pisortani sulisut eqquaakkajullutik.

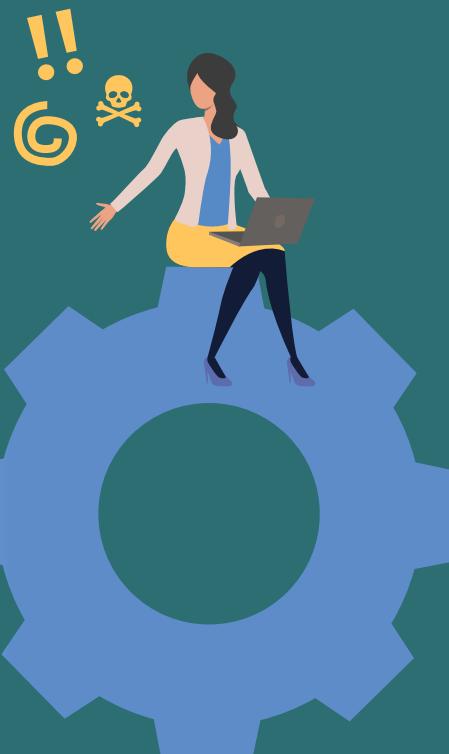
Alloriarfit pingasut pinaveersaartitsinermi iliuuseqarnermilu

- **Pinaveersaartitsineq:** Patsisaasut suliamullu atatil-lugu unammillernartut aallavigisigit. Nakuuserneq inuit ataasiakkaat ajornartorsiutigissanngilaat, taamaattumik nakuusernarup pinaveersaartinnissaa suliffimi suleqatigiillusi tamassi iliuuseqarfigisassarivarsi.
- **Aaqqagiinginnginneq annikillisaruk:** Aaqqagiingittoqartillugu illuatungerisap nalunaarutai atuarsinnaasariaqarpatit, imminut aqussinnaanerit pigiinnarlugu aaqqagiinginnginneq annikillisarlugu.
- **Ikiueeqqaarit malittariullu:** Nakuusernermik siorasaarinermilluunnit pisoqarsimatillugu erngerluni sulisut tas-sanga pisumik nalaataqartut tarnikkut ikiueeqqaarnermik ikiorsernissaat pingaarnerpaaajuvoq. Tamatuma kingorna pisoq pillugu paassisutissiineq, pisimasullu suliarinis-saa pingaaruteqarpoq, taamatut pisoqaqqinqinginnissaa anguniarlugu.

Pinaveersaartitsineq Forebyg

Aaqqiagiinnginneq annikillisaruk
Nedtrap konflikten

Ikiueqqaarit malittariullu
Giv krisehjælp og følg op

TRUSLER OG VOLD PÅ ARBEJDSPLADSEN

Vold er aldrig et individuelt problem, og derfor er forebygelse af vold også et fælles anliggende for arbejdsplassen.

Trusler og vold i din branche

- Metoder mod vold: Find inspiration fra en række arbejdspladser, der har gjort noget ved vold og trusler. Metoder Mod Vold giver jer helt konkrete metoder og redskaber til at forebygge konflikter, når I arbejder med borgere med særlige problemstillinger.
- Du kan her få materialer og få inspiration fra forskellige arbejdspladser, som tager fat på trusler og vold specielt i forhold til kontorarbejdspladser, undervisningssektoren samt social- og sundhedsområdet. Brug gerne materialer fra andre brancher – mange problemer og metoder går på tværs. Vi har samlet alle vores metoder i et katalog til inspiration.

Fakta om vold

Der findes ikke statistikker omkring omfanget af vold og

trusler her i Grønland, med data fra Danmark viser flere og flere bliver utsat for trusler og vold på arbejdspladsen. Antallet er stedet kraftigt fra 2005 til 2010, og det er især offentligt ansatte, der bliver ramt.

Tre faser i forebyggelse og håndtering

- **Forebyg:** Tag udgangspunkt i årsagerne og de faglige udfordringer i arbejdet. Vold er aldrig et individuelt problem, og derfor er forebyggelse af vold også et fælles anliggende for arbejdsplassen.
- **Nedtrap konflikten:** Under en konfliktsituation har du brug for at kunne læse modpartens signaler, bevare fatningen og nedtrappe konflikten.
- **Giv krisehjælp og følg op:** Umiddelbart efter en episode med trusler og vold er det vigtigste at de involverede medarbejder får psykisk førstehjælp. Dernæst er det vigtig at informere og følge op på episoden for at forhindre gentagelser.

Sullivimmi tarnikkut
avatangiisit pitsasut
sulisunik sulinermut
kajumissuseqarluartunik
sullivimminnillu
iluarisimaarinnittunik
pilersitsisarput

SULLIVIMMI TARNIKKUT AVATANGIISIT PITSAASUT

Sullivimmi tarnikkut avatangiisit pitsasut sulisunik sulinermut kajumissuseqarluartunik sullivimminnillu iluarisimaarinnittunik pilersitsisarput. Sullivimmi tarnikkut avatangiiserisat sorpassuupput – pitsasut pitsaanngitsullu.

Sullivimmi tarnikkut avatangiisit tassaapput suleqatinut atassuteqarneq, pisortarisamut attaveqarneq, suliamullu atatillugu attaveqaatigisartakkanut inunnut assigiinngitsunut atassuteqarneq. Suliap suussusaa aamma sunniuteqartarpooq, sullivimmi suliassap pingaarnersaa ataatsimoorfigisaq (kerneopgave) misigissutsikkut piumasaqaatnik annertuunik kiisalu suliamut piginnaasaqarnissamik annertuumik piumasaqaateqarfugaangata.

Ukunani quppernerni sullivissinni tarnikkut avatangiisinut sunniuteqartartut ilaat nakuusernarneq aammalusiorsaarinierit qanoq iliorlusi periutsit aaliangersimasut atorlugit pinaveersaartissinnaanissaannut qanorlu periuseqarfigisarnissaassaa nukitorsarnissaannut atortussassinik nassaarsinnaavusi isumassarsiorlusilu.

Ilisimasat, atortussat, sakkussat

Siorasaarineq nakuusernerlu suliffeqarfuit ilaanni ajornartorsiutaavoq pinaveersaartitassaq eqqortumillu periuseqarluni iliuuseqarfigisassaq. Suliffeqarfinnut assigiinngitsut atortussat naleqqussakkat <https://www.arbejdsmiljoweb.dk/aakkit>.

- Digitali atorlugu uumisaarinierit
- Pinnginnerani – Pinavaaveersaartitsineq
- Pinerani – aaqqiagiinninneq annikillisaruk
- Kingorna – ikiueqqaarneq malittarininnnerlu
- Allaffeqarfinni nakuusernerit
- Nalinginnaasumik suliffigisartakkap avataani nakuusernerit
- Atuarfimmi nakuuserneq
- Inunnik isumaginniffinni & Peqqinnissamik suliaqarfinni nakuusernerit
- Atortut katersukkat uunga tunngasut: Meeqqat & Inuuusuttuaqqat
- Kissaatigingisamik kinguaassiutikkut eqqumaffigineqarneq
- Nakuusertoqannginnissaanut periutsit
- Nakuusernarneq & siorasaarisarneq pillugit piviusut
- Sakkussat: Nakuusernermut & siorasaarisoqartarneranut

Viden, materialer og redskaber

Trusler og vold er et reelt problem på mange arbejdspladser og skal forebygges og håndteres rigtigt. Hent materialer på <https://www.arbejdsmiljoweb.dk/>

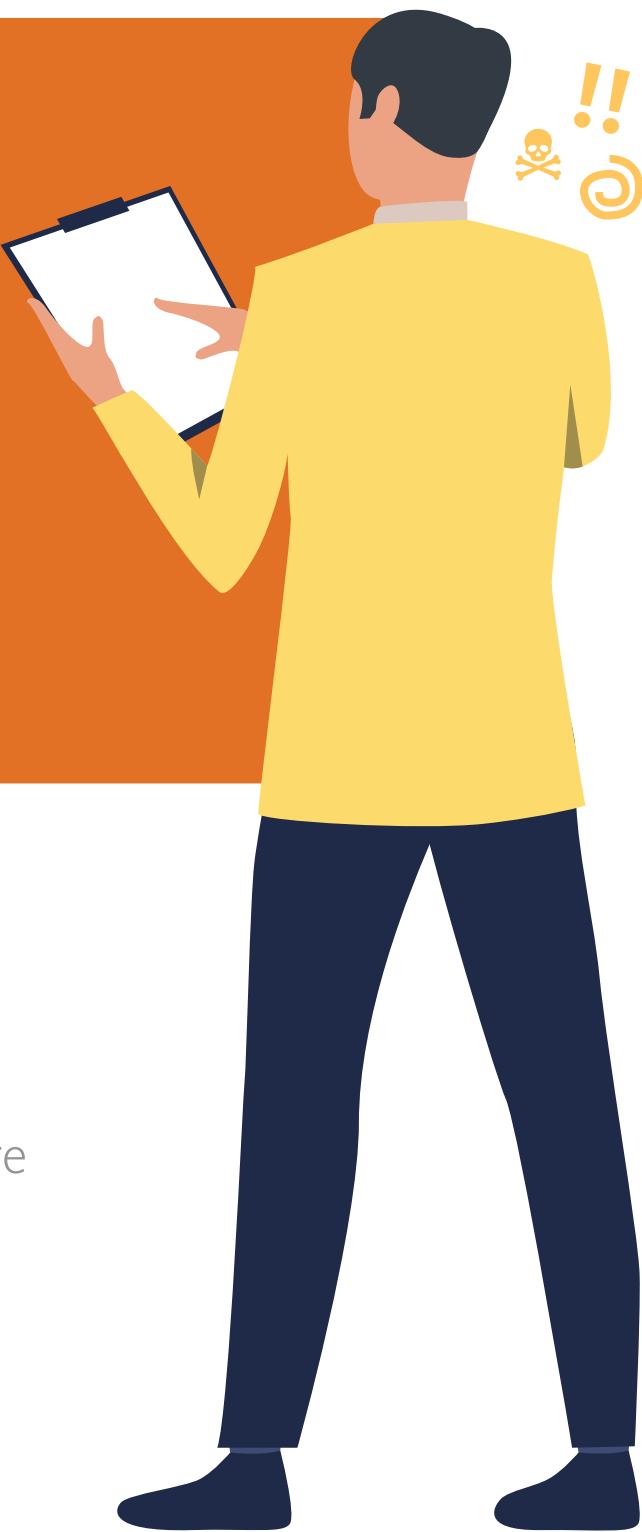
- Syv små guider
- Digital chikane
- Før – Forebyg
- Under – nedtrap konflikten
- Efter – krisehjælp og opfølgning
- Vold på kontorarbejdspladser
- Vold uden for den faste arbejdsplads
- Vold i skolen
- Vold Social & Sundhed
- Materialeesamling: Børn & Unge
- Uønsket seksuel opmærksomhed
- Metoder mod vold
- Fakta om vold & trusler
- Værktøjer Vold & Trusler

Et godt psykisk arbejdsmiljø giver motiverede medarbejdere og trivsel på arbejdet

GODT PSYKISK ARBEJDSTMILJØ

Et godt psykisk arbejdsmiljø giver motiverede medarbejdere og trivsel på arbejdet. Det betegner mange faktorer – såvel positive som negative.

Psykisk arbejdsmiljø handler både om forholdet til kollegaer, lederen og andre, som man samarbejder med og forhold omkring organisering af arbejdet. Karakteren

af arbejdet betyder også en del, fx om der er høje følelsesmæssige krav, og den faglighed man byder ind med til kerneopgaven.

På siderne her finder I materialer, der kan hjælpe jer med systematisk at styrke jeres psykiske arbejdsmiljø omkring forebyggelse af vold og trusler.

ATUARFIMMI NAKUSERNEQ PINAVEERSAARTIGUK

Atuarfimmi sulisut ataasiakkaat nakuusernermit siorasaarinermillu kisimik eqqorneqarneq ajorput, suliffulli tarnikkut avatangiisii tamarmiusut sunnerneqartarlutik. Taamaattumik nakuusernerit pinaveersaarnissaat iliuuseqarfisarnissaallu suliffeqarfimmi sulisut tamarmiusut akisussaaqataaffigaat.

- **Nakuusernerit pillugit politikki aallartisaruk:** Nakuusernerit pillugit suliffissinni politikki nakuusernerit pinaveersaartinnissaannut, iliuuseqarfisarnissaannut, kingornalu malittarinntarnissamut sakkussaavoq nalitooq. Nakuuserneq pillugu politiki pillugu oqallinneq suliffeqarfipup sammisaq pillugu ukkassineranik piareersimaneranillu nammineerluni nukittorsaasinjaavoq.
- **Piginnaasat periutsillu:** Nakuusernerit siorasaarinerillu pillugit piareersimanermi sulisunik piginnaanngorsaqqineq pingaaruteqarpooq. Iluatsillugu iluaqtaasumik periutsit makku atorsinnaavasi: Sammisamut atatillugu avitseqatigiinneq, immersoqatigiinneq, supervisioni naapeeriaasitsiniaasernerlu.
- **Atuarfinni immikkut pisariaqartitsisunik atuartulinni nakuusernq siorasaarisarnerillu:** Qallunaat nunaanni ilinniartitsisut, perorsaasut, perorsaasunullu ikiortit 75 %-ii ukiup kingulliup iluani atuarfimmi immikkut pisariaqartitsisunik atuarfiusumi nakuuserfigitinnermik nalaataqarsi-mapput. Kisitsit qaffasissorujussuuvoq immikkullu ittumik iliuuseqarfingineqarnissamik pisariaqartitsiffiulluni, nunat-sinni kisitsisinik tamatumunnga peqanngilagut.

Pisimasut assersuutillu qallunaatut allassimasut Stressfrihverdag.dk-mi

Nittartakkami Stressfrihverdag.dk, atuarfinni ilinniartitsivinnilu allaniit nakuuserneq pillugu piviusumik iliuuseqarfiusimasuniit assersuutinillu nassaarsinnaavusi. Tassanissaaq atuartut ilinniartullu ilorrisimaanngikkaangata pissutsit immikkullarissut atuuttartut pillugit atuarsinnaavutit.

Nakuusernerit siorasaarinerillu
pillugit piareersimanermi
sulisunik piginnaanngorsaaqqiineq
pingaaruteqarpoq

Efteruddannelse er en vigtig faktor
i beredskabet mod vold og trusler

Cases og eksempler på Stressfrihverdag.dk

På hjemmesiden Stressfrihverdag.dk, kan I finde en lag række gode cases og eksempler fra skoler og undervisningsinstitutioner, som har gjort noget ved volden. Her findes også et afsnit om de særlige forhold, som gør sig gældende når elever og studerende mistrives.

FOREBYG VOLD I SKOLEN

Vold og trusler rammer ikke blot den enkelte ansatte på skolen, men påvirker det psykiske arbejdsmiljø på hele arbejdsplassen. Derfor er forebyggelse og håndtering af vold et fælles ansvar for hele arbejdsplassen

- **Få gang i en voldspolitik:** En voldspolitik er et værdifuldt redskab både i forebyggelse, håndtering og opfølgning på vold. Diskussionen om en voldspolitik kan i sig selv være med til at styrke arbejdsplassens fokus og beredskab.

• **Kompetencer og metoder:** Efteruddannelse er en vigtig faktor i beredskabet mod vold og trusler. I kan samtidig med fordel arbejde med metoder som faglig sparring, supervision og mægling.

• **Vold og trusler på specialskoler:** Godt 75 % af lærerne, pædagogerne og pædagogmedhjælpere i Danmark har inden for det sidste år oplevet at blive slået på deres arbejde på en specialskole. Tallet er ekstremt højt og kalder på særlige forholdsregler.

NAKUUSERNEQ PILLUGU POLITIKKI AALLARTISARLUGU

Nakuusertarneq pillugu politikki sakkussaavoq nalitoog nakuusertarnerup pinaveersaartinniarnerani, iliuuseqarfijgsarnissaani kingornalu malittarininnermi. Nakuusertarneq pillugu politikkip eqqartornera nammineerluni aamma suliffeqarfimmi ukkassinerup piareersimanerullu annertusineranik kinguneqarsinnaaviq.

Alliorarneq siulleq: Oqallifimmisum ikuusertarneq pillugu ajornartorsiuteqarneq qaqinniarpisiuk.

- Sillimaniarnermut ataatsimiititaliami imaluunniit Suleqatigiinnermut ataatsimiititaliami?
- Sulisut sorliit akuutinneqassappat?

Atuarfimmi sulisut tamarmik nakuusernermik nalaataqarsinnaapput, assigiinngitsunillu suliallit immaqa ajornartorsiutit suut piunerannik qanorlu qisuararfinginissaanik assigiinngitsunik isiginnittaaseqarsinnaapput. Taamaattumik isumassarsiatsilaasinnaavoq assigiinngitsunik suliallit tamarmik pissusilersuutinut akuersaarneqarsinnaannngitsut assersuutaat qaqlertissallugit.

Alliornerup tulla tassaasinnaavoq suleqatigiissitamik pilersitsineq, suliassallu alloriarnernut arlalinnut agguataarlugit.

Nakuuserneq sunaava – aammalu suna nakuusernerunngila?

Nakuusertarup sunaaneranik aammalu suna nakuusernerunnginnersoq nassuaatiliortinnasi isumassarsiatsilaassaaq, sulisut tamaasa tigussaasunik assersuusiortikkussigut atuartuniit, angajoqqaaniit atuarfullu avatangiisaanik atuisnit allaniit pissusilersummut akuersaarnartumut akuersaranngitsumullu. Soorlu ukua isummersorfigitinneratigut:

- Atuarfimmi qanoq akuliksigsimik nakuusernermik siorasaarinermillu pisoqartarpa?
- Pisut qanoq ittut sulisut ataasiakkaat timikkut tarnikkullu nakuusernertut isigisarpaat?
- Nakuuserneq pinaveersaartinniarlugu sunik isumassarsiaqarpisi?
- Isumassarsiasi qanoq sulissutigeqqissinnaavisigit?

Assersuutit ataasiakkaat oqallisigisigit, taamaaseriarlusilu ilissi suliffissinni nakuuserneq qanoq nassuaaserniarlugu kissaatersi allassiuk. Pingaaruteqarpoq sulisut tamarmiutsut qanoq ilisoqartillugu nakuusernissamut navianartoqarnersoq ataatsimoorussamik paaseqatigiiffingissagaat. Tamatuma kingorna ataatsimiissitaliami suliaq ingerla-teqqissiuk, tassanilu nassiuuat / definitioni inerniliussaq aaliangerneqassaaq.

Anguniakkamut assersuut

Anguniagaavoq atuarfimmi sulisunut tamanut sullivimi avatangiisit tarnikkut timikkullu toqqisisimartut. Tamanna piulissaaq:

- Ataatsimoorussamik pissusilersuutit eqqarsartariaatsillu nakuusernernik siorasaarinermillu pinaveersaartitsisut siuarsneratigut.
- Nakuusertoqartillugu iliuusissanut sakkusanik tunniussinikkut.
- Navianartorsiortoqaleriatarnerani annertunerpaamik tapersersuisarnikkut
- Sulisoq nakuusernermik nalaataqarsimappat kingorna tapersorlugulu.

Nakuusertarup sunaaneranik aammalu suna nakuusernerunnginnersoq nassuaatiliortinnasi isumassarsiatsilaassaaq

Det er målet at sikre et trygt arbejdsmiljø, såvel fysisk som psykisk, for alle skolens medarbejdere

Pissusilersuutit tunngaviusut naleqquuttut sanasigit
Atuartut, angajoqqaat allallu atuarfimmik atuisartut qanoq pissusilersortarnissaat kissaatigaasiuk? Nakuuserneq ilissi atuarfissinni nassuiaasereerussiuk/defitionia sanareersusiuk taava ilissi tunngaviusumik pissusilersuutitut naleqquutut isigisasi erseqqissumik oqaasertalersusavasi.

Iliusissanut pilersaarusrorit

Pingaauteqarpoq nakuusernermut nassuiaatersi, anguniagarsi iliussisanullu pilersaarutissi iliutsinik malitseqartinnissaat. Iliusissanut pilersaarutissi ilisi qanoq iliornissassinnik ersersitsissaq, taamaalilluni nakuuseroqarnissaanut siorasaarisoqarnissaanullu aarlerinartorsiotaqaleriataarsinnaissa minnerpaaffiminiinniassammat. Sulisut tamarmik ilisimasariaqarpaat aaqqiagiinnginnissamut qanillattortoqartillugu qanoq iliuseqartassanerlutik.

Iliusissanut pilersaarutip aamma atuarfiup pinaveersaartitsiniarluni qanoq iliuseqarniarneranik ersersitsissaq. Tassaasinnaapput atuarfiup aaqqissugaanerata iluarsartuunnera, ilinniartitseqqiineq, nakuuseroqartillugu iliussat naleqquuttut ersarissarnerat, nakuuserumut qanoq kinguneqartitsinnaanerit, ikiueeqqaarneq, suleqatitllu tapersersoqatigiinneq. Sulisut nutaat qanoq iliorlusi nakuuserneq pillugu politikkissinnik paasissutisittarnissaat aamma najoqqtassiuussiuk, qanoq iliorlusi uppernarsaasunik uppernarsaatitsisarnissaq, nakuusernillu nalunaarsornissaannut najoqqtassassinnik aamma sanagitsi.

Nakuuserneq pillugu politikkersi nutarsartuarsiuk.
Nakuusernermik nalaataqarsimagussi misilitakkasi naapertorlugit najoqqtasi naleqqussartarsigit.

- Takuuk assersuut atuartumit nakuusernissamik siorasaarisoqartillugu najoqqtassat
- Takuuk assersuut nakuusertarnerit pinaveersaartinnissannut najoqqtassat

Nakuuseroqarsimanera malittarisiuk

Nakuusernermik eqquaasoq qanoq pitsaanerpaaamik ingerlariaqqinnissaanut ikorsinnaavisiuk? Nakuusersimorlu qanoq ilorneqassava?

Nakuusernermut politikkissi ersersissavaa nakuuseroqarsimatillugu qanoq malittarinntarnissarsi. Malittarininnermi piareersimasussaasutut inuttullu ikorsiinissamut tapersersuinissamullu piareersimassussat tassaapput atuarfiup aqutsisui, tatigisaallutik sinniisut, isumannaaliisaanermut sinniisut suleqatillu. Pisimasoqareernerani taakku immikkut nakuuserfigineqarsimasup qanoq innera eqqummaariffigissavaat.

Nakuuserumut kinguneqartitsinerit

Nakuuserumut pisoq qanoq kinguneqartinneqassava? Apeqqut taanna iliussissamut pilersaarutissinni aamma aaliangiiffigissavarsi.

I GANG MED EN VOLDSPOLITIK

En voldspolitik er et værdifuldt redskab både i forebyggelse, håndtering og opfølging på vold. Diskussionen om en voldspolitik kan i sig selv være med til at styrke arbejdsplassens fokus og beredskab.

Første skridt: I hvilket forum I vil tage voldsproblematikken op.

- Skal det være i sikkerhedsudvalget eller samarbejdsudvalget?
- Hvilke medarbejdere skal inddrages i arbejdet?

Alle ansatte på skolen kan løbe ind i en voldssituation, og faggrupperne har måske forskellige opfattelser af, hvilke problemer der findes, og hvordan de skal tackles. Derfor kan det være en god idé at få alle eksempler på uacceptabel adfærd frem.

Andet skridt kan være at nedsætte en arbejdsgruppe og inddle processen i faser.

Hvad er vold – og hvad er det ikke?

Inden I formulerer den lokale definition af vold på din skole, er det en god idé, at alle medarbejdere kommer med konkrete eksempler på acceptabel og uacceptabel adfærd hos elever, forældre og andre brugere af skolens faciliteter. Få for eksempel bud på:

- Hvor ofte forekommer situationer med vold og trusler på skolen?
- Hvilke hændelser opfatter den enkelte medarbejder som fysisk og psykisk vold?
- Hvilke idéer har I til at forebygge voldssituationer?
- Hvordan kan I arbejde videre med de idéer?

Diskuter de konkrete eksempler og formuler ønsker til en lokal definition af vold. Det er vigtigt, at alle ansatte på skolen får en fælles opfattelse af, hvornår der foreligger en risikosituation. Lad derefter et udvalg arbejde videre med materialet og formulere den endelige definition.

Eksempel på en målsætning

Det er målet at sikre et trygt arbejdsmiljø, såvel fysisk som psykisk, for alle skolens medarbejdere. Det skal ske ved:

- At fremme en fælles adfærd og holdning, som forebygger vold og trusler
- At give redskaber til at håndtere situationer, hvor vold indgår
- At give optimal støtte i en akut risikosituation
- At bakke op efterfølgende, hvis en medarbejder har været utsat for vold

Lav principper for hensigtsmæssig adfærd

Hvordan ønsker I, at elever, forældre og andre brugere af skolens faciliteter skal opføre sig? Når I har defineret, hvad I forstår ved vold på jeres skole, formulerer I principper for hensigtsmæssig adfærd.

Lav en handleplan

Det er vigtigt, at definition, målsætning og handleplaner ikke kommer til at stå alene, men at I følger op med konkrete handleplaner. Handleplaner beskriver, hvordan I skal gebærde jer, så risikoen for vold og trusler bliver så lille som muligt. Alle medarbejdere bør vide, hvordan de skal forholde sig, når der er optræk til en konflikt.

Handleplaner beskriver også de initiativer, skolen vil tage for at bakke forebyggelsen op. Det er alt lige fra ændringer i den fysiske indretning, efteruddannelse og hensigtsmæssige handlemuligheder i selve voldssituationen til sanktioner over for voldsdøveren, krisehjælp og kollegial støtte. Lav også retningslinjer for, hvordan I informerer nyansatte om skolens voldspolitik, hvordan I sikrer jer vidneudsagn, og hvordan I registrerer voldsepisoder.

Sørg for løbende at føre voldspolitikken ajour. Har I oplevet en voldsepisode, så juster retningslinjerne ud fra jeres erfaringer.

- Se eksempel på retningslinjer ved trusler om vold fra en elev
- Se eksempel på retningslinjer for forebyggelse af vold

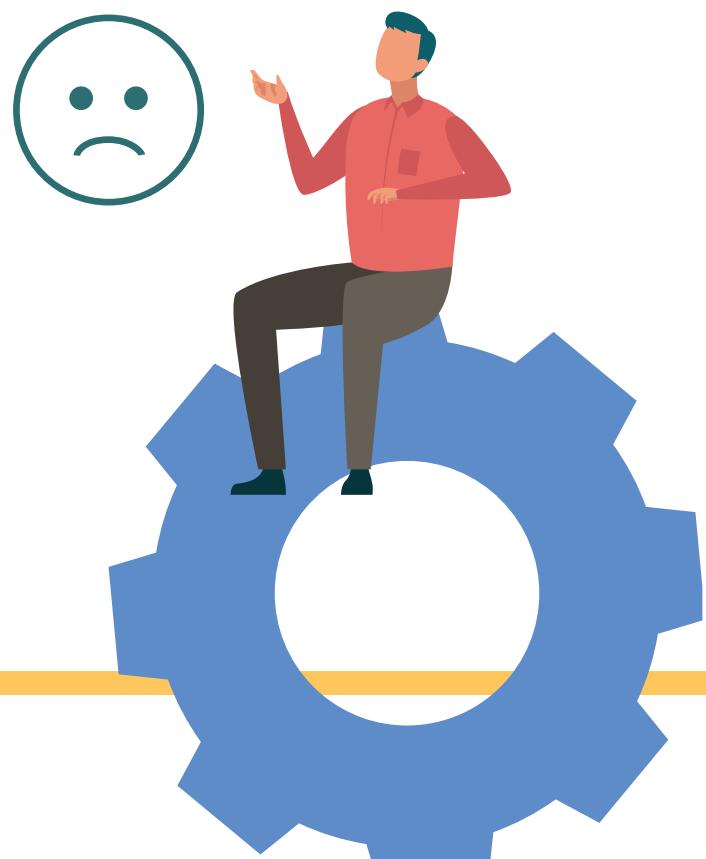
Følg op på voldsepisoden

Hvordan hjælper I bedst et offer videre efter en voldsepisode? Og hvad skal der ske med voldsdøveren?

Voldspolitikken skal fastslå, hvordan I følger op på en voldsepisode. Opfølgningen involverer alle lige fra skolens ledelse til tillidsrepræsentanten, sikkerhedspræsentanten og kollegaerne, der bør stå til rådighed med personlig hjælp og støtte. I den efterfølgende periode skal alle være særlig opmærksomme på, hvordan den voldsramte trives.

Sanktioner over for udøveren

Hvilke konsekvenser får episoden for voldsdøveren? Det spørgsmål skal I også tage stilling til i jeres handleplan.

ATUARTUMIIT SIORAASAARINEQ

- NAJOQQTASSATUT ASSERSUUT

Ataani takusinnaavat sulisoq atuartumiit siorasaarneqarpat naajoqqtassatut assersuut:

- Nakuuserfigitinnissamut siorasaarneqartut atuarfiup pisortaa pisumik kalerrissavaa, sulisullu sinnisaat ilisimatillugu.
- Aqutsisut sulisoq pisumik nalaanneqartoq peqatigalugu atuartup angerlarsimaffia atuartup pissusilersuutigisaanik oqaluttuutissavaat.
- Aqutsup nalilissavaa atuartoq qanoq pineqassanersoq. Siorasaarineq ilungersunarpas atuartoq angerlartinneqarsinnaavoq, angerlarsimaffia ilisimatinneqareerpat.
- Sulisoq nakuuserfigitinnissamik siorasaarneqartoq isumaqatigalugu sulisut sinnisaata atuarfullu pisortaasa

sulisup avatangiisai attaveqarfisartagai ilisimatissavaat.

- Sulisoq ullup sinnera suliaaniit sulijunnaarallartissinnaavaat, aqtsisut, sulisut sinnisaat kiisalu suleqatit oqaloqatiginassammagit.
- Isumaqtigisutigisiuk sulitilluni ajoqusernermik nalunaarusiortoqassanersoq (arbejdsskadeanmeldelse)
- Nakuuserfigineqarnissamik siorasaariffigitinneqartoq aqutsisunik pisoq pillugu oqaloqateqarnermini tamani sulisup sinnisaanik iml. inummik allamik ilagerusutamnik ilaqlarsinnaavoq.
- Atuarfiup pisortaasa aaliangissavaat pisoq politiinut nalunaarutigisariaqarnersoq.

TRUSLER FRA EN ELEV - EKSEMPEL PÅ RETNINGSLINJER

Det følgende er et eksempel på retningslinjer i tilfælde af, at en ansat bliver truet af en elev:

- Den voldstruede underretter skolelederen og orienterer tillidsrepræsentanten.
- Ledelsen og den involverede medarbejder kontakter hjemmet og fortæller om elevens adfærd.
- Lederen vurderer, hvad der skal ske med eleven. Hvis truslen er alvorlig, kan eleven sendes hjem, så snart hjemmet er underrettet.
- Tillidsrepræsentanten og ledelsen sørger efter aftale med den voldstruede medarbejder for at orientere vedkommendes netværk.
- Medarbejderen kan fritages fra arbejde resten af dagen for at tale med ledelsen, tillidsrepræsentanten og kolleger.
- Aftal om der skal foretages en arbejdsskadeanmeldelse.
- Den voldstruede kan have tillidsrepræsentanten eller en anden bisidder med ved alle samtaler med ledelsen om episoden.
- Skolelederen beslutter, om hændelsen giver anledning til politianmeldelse.

NAKUUSERNEQ PINAVEERSAARTIGUK – NAJOQQUTASSATUT ASSERSUUTIT

Ataani allassimasut tassaapput nakuusernerit siorasaarinerillu pinaveersaarniarlugit

naajoqqutassatut nalinginnaasunut assersuutit:

Nakuuserneq pillugu politikkip anguniagarivaa nakuusernerup pinnitsoortinnissaa. Ilinniartitsisut perorsaasullu soleqatigiinnerminni ataavartumik atuartut nakuuserniarnissamut qanoq iliuuseqaratarsinnaanermut qanissinnaasut eqqartortassavaat. Tunngaviusumik isiginnittaaseq unaavoq, inuit nakuuserartartut atugarissaarttuunginnermik eqqorneqarsimasuusut, sulisllu atuartut oqariartuutaat kalerrisaarutaallu eqquaffigilluarniartariaqarpaat, imaassinaammat oqaatsimikkut pissusilersornermikkullu arlaatigut atugarliuuteqarnertik oqariartuutigigaat.

Sulisut ataasiakkaat sammineqartumi atuarfiup politikkia ilisimassavaat malillugulu, tamanna ima isumaqarpooq:

1. Atuarfimmi inummik pulaartumik isumaqatigiissuteqarsimangitsumik iml. atuarfimmiinnerminik tunngaveqarluartumik nassuaatissaqanngitsumik naammattoorsiguit, inussiarnersumik qinnuigissavatit atuarfimmiit qimaguteqqullugit, allaffik attavigissavat saaffigalugu iml. attaveqartarikkut samtaleanläggikkut nalunaaruteqarlutit.

2. Inuk siorasaarisutut pissusilersorpat aaqqiagiinnginneq ikummarissarnaveersaassavat, sapinngisamik timikkut attaveqarfiginagu, timippillu inisisimanera saassusiniarpalaartumik inisisimatinnagu, kisimiinnginniassagavit soleqatinniit qaninnerniit ikiortissarsiorniarsarissaatit, allaffillu attavigalugu.

3. Suleqatit aaqqiagiinngissuteqartoq takugukku, aaqqiagiinnginnerlu nakuusernermut saaratarsinnaanissaa ilimanaateqarsinnaasorigukku, eqqaani ersarissumik inississaatit ikiornissaanullu piareersimallutit, susoqarnaera eqqummaariffigissavat, inuillu siorasaarisut qanoq isikkoqnerat maluginiarlugu.

4. Pisoq ajorsignaluttuinnassappat, ikiortissannik aallsaatis, soleqatitit ungasinngisanniittut ikiortiserisinnaavatit, allaffillu attaveqarfigalugu.

5. Kisimiikkuit soleqatinnillu allaffimmillu attaviginnissinnaanak, soorlu atuarfiuk ammasarfisa nalinginnaasut avataanni atuarfimmiikkuit, imminut immikkut ittumik paarilluartariaqarputit. Aaqqiagiinnginneq ikummarissarnaveersaaruk, qimagunnarsaralutilu. Kingorna soleqatit, aqutsisut, ilaquaatasut politiillu attavigisinnaavatit. Soorunami illit nammineq aamma sulinngikkaluaruilluunniit ikiutissaatit.

6. Pisuni atuarfiup aqutsisuisa peqanngiffianni pisortarisat qaninneq aqutsisutut piginnaatinneqarluni inissimas-saaq. Ilinniartitsisoqatigiit eqimattaanni perorsaanermut siunnersuifimmeli isumalioqatigiissitami ataatsimiinnermi aqutsisoq, aqutsisutut piginnaatitaaffeqassaaq. Taanna peqanngippat sulisut sinnisaat akisussaaffimmik tigusissaq.

Sulisut ataasiakkaat sammineqartumi atuarfiup politikkia ilisimassavaat malillugulu

Den enkelte medarbejder skal kende og
efterleve skolens politik på området

FOREBYG VOLD – EKSEMPEL PÅ RETNINGSLINJER

Det følgende er et eksempel på generelle retningslinjer for forebyggelse af trusler og vold:

Målet med en voldspolitik er at undgå vold. Lærerne og pædagogerne skal løbende i teamsamarbejde drøfte utilpassede elever, som kan være potentielle udøvere af vold. Grundsynspunktet er, at personer som udøver vold, er utsat for mistrivsel, og medarbejderne må være bevidste om signaler fra elever, der kan lede tanken hen på mistrivsel med hensyn til sprog og attituder.

Den enkelte medarbejder skal kende og efterleve skolens politik på området. Det betyder konkret:

- 1.** Hvis du på skolen møder gæster, der ikke har en aftale eller på anden måde kan give en acceptabel forklaring på deres tilstedeværelse, skal du på en venlig måde henstille til, at de forlader skolen, kontakte kontoret, enten personligt eller ved at kalde op på samtaleanlægget.
- 2.** Hvis vedkommende optræder truende, skal du prøve at undgå at optrappe konflikten, så vidt muligt undgå fysisk kontakt og truende positur, prøve at skaffe hjælp fra den

nærmeste kollega, så du ikke er alene, kontakte kontoret.

3. Hvis du ser en kollega i en konflikt, der eventuelt kan udvikle sig voldeligt, skal du blive i nærheden og gøre dig synlig, være parat til at hjælpe, være meget opmærksom på, hvad der faktisk sker og lægge mærke til, hvordan de truende personer ser ud.

4. Hvis situationen udvikler sig yderligere, skal du sørge for at hente hjælp, eventuelt fra medarbejdere i nærheden, kontakte kontoret.

5. Hvis du er alene og ikke kan få kontakt til kollegaer eller til kontoret, hvis det for eksempel er uden for normal skoletid, skal du passe særlig godt på dig selv. Undgå at optrappe konflikten og prøv at komme væk. Efterfølgende kan du så kontakte en kollega, ledelsen, familien eller politiet. Du hjælper selvfølgelig også, selv om du har fri.

6. I situationer, hvor ledelsen er væk fra skolen, har den nærmeste foresatte ledelseskomp petencen. I lærergruppen er det mødelederen for pædagogisk råd. Er vedkommende ikke til stede, må tillidsmanden træde til.

PIGINNAASAT PERIUTSILLU ILUAQUTAASINNAASUT

Aaliangerussi nakuuserneq siorasaarisarnerlu samminiar-lugu, sulisut ilinniarteqqinnissaat isumagisiuk, pinaveer-saartitsinissap piviusunngortinnissaanut piareersimallutik piviusunngortitsisinnaanngorsillugit. Ilinniartitsineq siamasissumik eqqarsaatigineqassaaq assigiingngisitaarsin-naallunilu.

Immissinnut suliamut atatillugu avitseqatigittaritsi

Nakuusernermut politikkersi iluaqutaasumik sulianut atatillugu avitseqatigittarermik malitseqartissinnaavarsi. Suliamut atatillugu avitseqatiginneq pisuni assigiingnjtsuni ingerlanneqarsinnaavoq. Illit nammineerlutit sule-qammit ilinniit misilittagaqnarerusumiit iml. aqutsisuniit siunnersorneqarnissat ilitsersorneqarnissalluunniit ujartor-sinnavat. Suliamut atatillugu avitseqatigittarneq eqimat-taqatigiti ataatsimiinneranni inissisinnaavarsi, iml. atuartut nakuusernissamut qanississinnaasut ataatsimiittarnissinni oqaluuserisartagassatut ataavartumik inissisinnaavasi.

Suleqallu immersoqatiginneq pitsaasoq aamma pi-sinnaavoq suleqativit sulisutit malittaralutit, kingornalu pitsaasumik iliuutitsit pingasut pitsanggorsarsinnaasatillu pingasut ilinnut utertillugit.

Immissinnut supervisionertittaritsi

Suliamut atatillugu avitseqatiginneq aaqqisugaasumik ingerlasunngortinneqarsinnaavoq supervisionimut saati-lugu, ineriartuutaasussanngorlugu. Supervision sulisup aappa superviserertissaq suleqammit supervisoriusumit ikiorneqarluni, sulianut atatillugu ajornartorsiutit unam-millernartulluunniit misissuataarnissaanut, qanorlu iliorlu-ni ingerlariaqqinnissaminut eqqarsaatersuuteqartinneqas-saaq. Supervisioni sinaakkutit siumut aaliangersariigaasut atorlugit ingerlanneqassaaq, oqaloqatigittullu imminnut ammaqatigillutilu tatileqatigittarmerik peqarnissaannik pisariaqartitsilluni.

Supervision tarnikkuq qisuarialit artorsaatissinneqar-nermeersut suliarinissaannut sakkutsialaavoq, iliuusaasin-naasut amerlanerusut qaqlernissaannut, stressip nukis-saaruttuttullu inissisinnaanerup pinaveersaartinnissaanut. Supervisioni nakuusernissap pinaveersaartinnissaanut atorluarneqarsinnaavoq. Nakuuserfigineqarsimaguit erngerluti ikiorneqarnissannik pisariaqartitsiffinni super-visioni pisariaqartissanngilat, tarnilli pissusaanik ilisi-masalimmik pisup sakkortuup nalaatavit suliarinissaanut pisariaqartitsissallutit.

Sulisut nakuusernerup pinaveersaartittarnissaanut ilinniartikkit

Sulisut ilinniaqinnerat pikkorissarneralluunniit atuarfim-mut naleqqussakkanik ullut immikkut sammisaqarfut ingerlanneratigut iml. pikkorissartinneratigut ingerlan-neqarsinnaapput. Sulisut immikkut toqqakkat atuarfiup avataani ullunut immikkut sammisaqarfiusunut, ataatsi-miinnernut ilinniaqqinnernulluunniit pegataasinnaapput.

Pikkorissarnerit makku pinaveersaartitsilluni suliaqarner-

mut nukittorsataalluarsinnaapput: Attaveqaqatiginneq, aaqqiagiinnginnerit iliuuseqarfisarnissaat aammalu tarnikkut ikiueeqqaarneq. Attaveqariaatsit sungiusarnis-saannut periarfissarpassuupput, soorlu tusarnaqqissaar-nerup sungiusarnissaa, ataqqinnilluni imminnullu ataqqil-luni attaveqariaatseq, "qungasersuutut" attaveqariaased, NLP-mi periuseq malillugu attaveqariaaseq. Eqqarsaatig-iuttaaq naaperiaasitsisartunik ilinniartitsiniarnerlusi, taak-ku suleqatinit immikkut piginnaasalittut pisariaqartillugu sulisinneqarsinnaasunngorlugit.

Atuartitsinermi nakuuserneq pinaveersaartissiuk

Aaqqiagiinnginnerit qanoq iliuuseqarfisinaanerat attaveqaqatiginnerullu sungiusarnissaa tassaannanngil-lat atuarfimmi sulisunut sakkussat. Atuarfimmi atuartut sakkusanik assigisaanik tuniorarussigit, taakku aamma nakuuserneq pinaveersaartissinnaassavaat. Taamaattumik aaqqiagiinnginnerit qanoq iliuuseqarfisarnissaat nakuu-sertarnerullu pinaveersaartinnissaat atuartut skemaanni ilaasariaqarput.

Atuartut aaqqiagiinnginnerit qanoq aaqqeriarneqar-sinnaasnerat piginnaaneqarfilerunikk kammalaatitik kamaqqajaasut qasukkartissinnaasassavaat, nakuuseratar-toqarsinnaaneralu pinaveersaartitseqataaffigisinnallugu.

Atuartut naaperiaasinnaanermik ilinniartissigit

Atuartut 11-12 missaani ukioqalernerannit aaqqia-giinngittoqartillugu naaperiaasitsisarneq periusit-sialasinjaavoq aaqqiagiinnginnerup tamagiinnut naammaginartumik aaqqeriarissaanut. Naape-riasisnermi inuit pineqartut aaqqiagiinngissute-qartuuusut ajornartorsiutiminnut aaqqiissuummik isumaqatigissuteqartarput. Naaperiaasitsineq aaqqiagiinngitsut oqimaaqatigisumik inissisima-gaangata pitsaasumik atorluarneqarsinnaavoq.

Naaperiaasitsinerli tamatigut atugassaqqin-neq ajorpoq. Persuttaattoqartillugu, atornerlui-soqartillugu pinerluttoqarsimatilluguluunniit naaperiaasitsineq atorsinnaangilaq. Pisut taamaattut ima assuarnatigaat atuarfiup taakku pisut pissusissanik sanioqqutsinertut isigalugit assuarisariaqarlugit. Aaqqiagiinngittoqartillugu illuatungusoq illuatungiminiit nukittunerusumik inissisimappat, imaappoq illuatunge-risani timikkut tarnikkulluunniit naqisimappagu, soorlu pimmatigisimappagu taava naaperiaasitsineq atussal-lugu aamma tulluanngilaq.

NYTTIGE KOMPETENCER OG METODER

Når I beslutter jer for at sætte forebyggelse af vold og trusler på dagsordenen, så sørg for at efteruddanne medarbejderne, så de bliver klædt rigtigt på til at føre forebyggelsen ud i livet. Uddannelse skal tænkes bredt og kan have mange former.

Giv hinanden faglig sparring

I kan med fordel følge voldspolitikken op med faglig sparring. Den faglige sparring kan finde sted i mange sammenhænge. Du kan selv tage initiativ til at søge råd og vejledning hos en mere erfaren kollega eller hos lederen. I kan også formalisere den faglige sparring ved at udveksle erfaringer på teammøderne eller at have potentielle aggressive elever som fast punkt på dagsordenen.

En anden god måde at sparre på er, at lade en kollega overvære en arbejdssituation. Efterfølgende nævner kollegaen tre ting i undervisningen, du gjorde godt og tre ting, du kan gøre bedre.

Giv hinanden supervision

Den faglige sparring kan formaliseres og udvikle sig til supervision. I supervision får den ene part, supervisanden, hjælp af den anden part, supervisoren, til at forholde sig undersøgende til arbejdsmæssige problemstillinger. Supervision foregår med aftalte spilleregler og forudsætter åbenhed og tillid fra begge parter.

Supervision er et godt redskab til at bearbejde psykiske reaktioner på belastninger, at udvide handlereportoiret og modvirke stress og udbrændthed. Supervision er velegnet til at forebygge voldsepisoder. Hvis du har været utsat for en voldshandling, har du i den akutte krisefase ikke brug for supervision, men for psykologhjælp til at bearbejde den voldsomme oplevelse.

Uddan medarbejderne til at forebygge vold

Efteruddannelse af medarbejderne kan foregå på temadage eller på kurser, der er skræddersyet til skolen.

Udvalgte medarbejdere kan også deltage i temadage, konferencer og efteruddannelse uden for skolen.

Kurser i kommunikation, konflikthåndtering og psykisk førstehjælp kan i høj grad styrke det forebyggende arbejde. Der findes mange muligheder for kommunikationstræning som aktiv lytning, girafsprøg, assertionstræning, mediation og NLP-metoden. Overvej også, om I vil uddanne mæglere, der kan fungere som ressourcepersoner, I andre kan trække på.

Forebyg vold i undervisningen

Konflikthåndtering og kommunikationstræning er ikke gode redskaber for skolens medarbejdere. Skolens elever kan også være med til at forebygge vold, hvis I udstyrer dem med de samme værktøjer. Konflikthåndtering og forebyggelse af vold bør derfor også stå på elevernes skema.

Kommer de i besiddelse af de færdigheder, der skal til for at løse konflikter, er de automatisk med til at dæmpe aggressive kammerater og forebygge vold.

Lær eleverne at mægle

Fra eleverne er 11 til 12 år gamle, kan mægling være en god metode til at løse konflikter. I mægling bliver de implicerede parter enige om en løsning på et problem. Mægling kan med fordel anvendes i konflikter, hvor styrkeforholdet er lige.

Mægling er nemlig ikke altid en brugbar metode. Ved slagsmål og i sager om misbrug og kriminalitet dur mægling ikke. De sager er så graverende, at skolen disciplinært må tage afstand fra hændelserne. I konflikter, hvor den ene part er stærkere end den anden, altså hvor den ene part undertrykker den anden fysisk eller psykisk, for eksempel med mobning, dur mægling heller ikke.

IMMIKKUT ATUARFINNI

- SPECIALSKOLENI NAKUUSERTARNEQ

Qallunaat Nunaanni specialskoleni ilinniartitsisut, perorsaasut, perorsaasallu ikiortaasa affai sinnerlugit ukiut tamaasa sulitillutik persutarneqarnissamik siorasaarnermiik sulinerminni nalaataqartarput. 75 %-ii sinnerlugit siorasaarutnik suaartarfingineqarlutik misigisarpaat. Kiisalu ilinniartitsisut, perorsaasut, perorsaasallu ikiortaasa 75 %-ngajaasa ukiup kingulliup ingerlanerani specialskolemi sulitillutik annersinneqarneq misigismallugu.

Kalaallit Nunatsinni atuarfinni siorasaarisarnerit persuttaasarnerillu qanoq atugaatignerannik paassisutissanik peqanngilagut.

Kisitsisit qulaani taakkartorneqartut Arbejdsmedicinsk

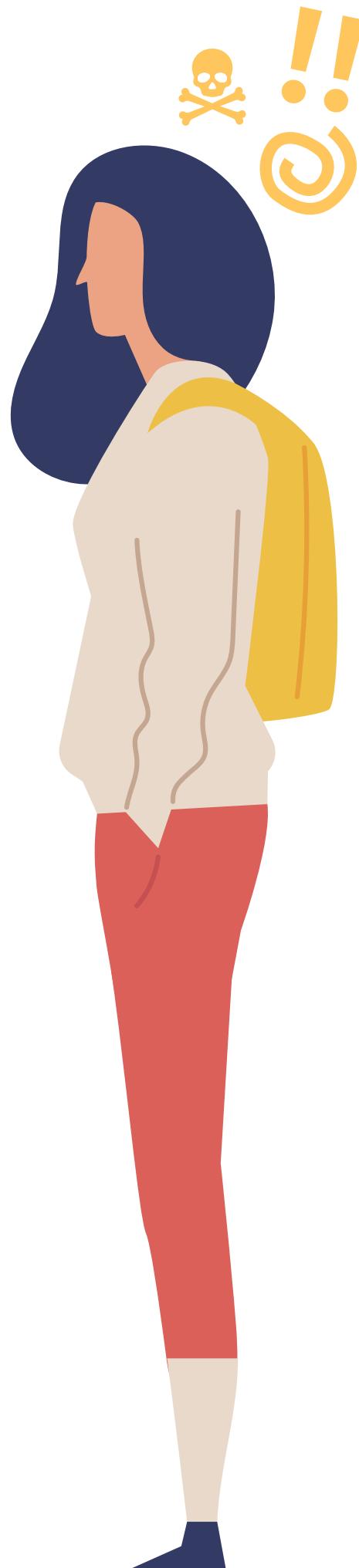
Klinik Herning aammalu Psykologisk Institut, Københavnip Universitiatalu akornanni suleqatigiilluni misissuinermeersupput. Misissuinermi qallunaat nunaanni specialskoleni sulisut 796-it peqataapput, misissuinermi akissuteqartut 95 % sinneqarlutik.

Misissuineruttaaq takutippaa ullaat tamangajaasa ilinniartitsisut, perorsaasut, perorsaasallu ikiortaat siorasaa-rinernik nakuusernernillu nalaataqartartut. Ilinniartitsisut, perorsaasut, perorsaasallu ikiortaasa 20 %-iisa missaat ullaat tamaasa/sapaatip akunneranut nakuuserfigitinnis-samik siorasaarneqartartut, 20 %-iisalu ullormut/sapaatip akunneranut annersinneqarneq misigisarlu.

75 %-ii sinnerlugit siorasaarutinik
suaartarfingineqarlutik misigisarpaat

Mere end **75 %** oplever hvert
år at blive råbt truende ad

VOLD PÅ SPECIALSKOLER

Over halvdelen af lærerne, pædagogerne og pædagogmedhjælpere, der arbejder på en specialskole i Danmark, er hvert år utsat for trusler om bank på deres arbejde. Mere end 75 % oplever hvert år at blive råbt truende ad. Samtidig har godt 75 % af lærerne, pædagogerne og pædagogmedhjælpere inden for det sidste år oplevet at blive slået på deres arbejde på en specialskole.

Der findes ikke data omkring omfanget af vold og trusler på skoler i Kalaallitnunaat.

Ovenstående data er fra en stor undersøgelse, der er lavet i et samarbejde mellem Arbejdsmedicinsk Klinik Herning og Psykologisk Institut, Københavns Universitet. I undersøgelsen indgår 796 ansatte på specialskoler i Danmark og svarprocenten i undersøgelsen er over 95 %.

Samtidig viser undersøgelsen også, at ganske mange lærere, pædagoger og pædagogmedhjælpere næsten hver dag er utsat for trusler og vold: Omkring 20 % af lærerne, pædagogerne og pædagogmedhjælpere bliver truet med bank dagligt / ugentlig og 20 % oplever dagligt / ugentlig at blive slået.

Apeqquit suliffimi nakuusertarnerup siorasaarisarnerullu qanoq misigisaqarfigisarnerannut, taakkulu sulisut suliffimi ilorrisimaarnerannut, tarnikkullu avatangiisaannut qanoq sunniuteqartarnersut atuarfimmie sulisut suliffimi qanoq illorisimaartiginerannut misissuinermi aamma ilannguneqarsinnaapput.

Spørgsmål om oplevelser af vold og trusler, og hvad de betyder for medarbejdernes trivsel og psykiske arbejdsmiljø, kan også indgå i skolernes trivselsmålinger.

NAKUUSERTARNERUP SIORASAARISARNERILLU INISSISIMAFFIAT

Angusaqarfiusussamik pinaveersaartitsiniarussi pingaaruteqarpooq atuarfissinni nakuusertarnerup nalaattakkassi iml. nalaassinaasassi suussusaa qanorlu atugaatiginera ilisimaarissallugu. Taamaasillusi nakuusertarnerup pinaveersaartinnissaanut iliuuseqarfigisarnissaanullu iliuusissat naleqquttut toqqarsinnaassallugit.

Qanoq inissisimasoqarpa

Inatsisitigut piumasaqaataasup APV-ip – Arbejdspladsvurderingip suliarinera iluatsillugu nakuusertarnermiit siorasaarisarnermiillu ajornartorsiutaasartut suussusersillugillu qanoq inissimaffiginerlusigit qulaajassavarsi. Assersuutigalugu tamanna pisinnaavoq APV-liornissinni apeqquit atorniakkasi naleqqussarlugit, taamaasillusi sulisut atuarfiup nakuusertoqartillugu siorasaarioqartillugulu qanoq piareersimalluartiginera kiisalu pinaveersaartitsilluni iliusai qanoq igineraat apeqquigitisinnaallusiuk.

Apeqquigitisinnaasanut assersuutit:

- Qaammatit kingullit 12-k iluanni sulitillutit nakuuserfiginninnissamik siorasaarneqarnermik nalaataqarnikuuit?
- Qaammatit kingullit 12-k iluanni sulitillutit timikkut nakuuserfigitinnikuuit?
- Aaqagiinginnerit iliuuseqarfigisarnissaannut ilisimasit naammappat, taamaasillutit meeqqat, inuuusuttut ilaquaasalu akornanni pisoqartillugu pinaveersaartitsinnaanermik iml. siorasaarinerit sakkortuuliornerillu annikillisarsinnaallugit?
- Suliamut atatillugu meeqqanut, inuuusuttaaqqanut ilaquaasullu pillugit ilisimasaqparit?
- Meeqqat, inuuusuttut, ilaquaasulluunniit iluanni siorasaarnermik sakkortuumilluunniit pisoqarneranerani soleqatinniit aqutsisuniillu pisup iliuuseqarfiginissaanut tapersorsorneqarnermik naammatumik pisarlutit migisiarpia?
- Suliffit ima aaqqissugaava ilaquaasut, inuuusuttut, meeqqallu siorasaarisinnaanerannut sakkortuumillu

pisoqaratarsinnaaneranut pinngitsoortitsiniaanissamut naleqqussagaalluni?

- Misigisarpiuk nakuusertoqarsimatillugu imaluunniit siorasaarioqarsimatillugu pisup malittarineqarluartarnera, soorlu meeqqat, inuuusuttut ilaquaasulluunniit oqaloqatigineqarnerisigut imaluunniit sulinerup aaqqissuuteqqineratigut?

Nalunaarsuineq

Pingaaruteqarpooq nakuusernerit nalaattakkassi aammalu siorasaarinerit pisartut nalunaarsortarnissaat. Taamaasil-lusi paassisutissanik nalituunik suliffissinni pissarsissaasi, pisimasunik takussaasunngortitsissaasi, suliffeqarfissin-nilu sutigut unammiligassaqarnissinnik ersersitsissallusi. Qanruna pisoqartillugu susoqartillugulu pisut pisartut? Nalunaarsuineq nakuusertarnerup ammanerusumik eqqartornissaanut aamma aqqutissiuusseqataassaaq, taamaasil-luni tamatta akisussaaqataanitsinnik ersersitsissalluni, imaanngitsoq pisimasumut attuumassuteqartunit kisimi akisussaafigineqarluni. Kiisalu nalunaarsuineq pingaaruteqarpooq, taamaasillusi atuarfimmie sulinermi atukkat tigussaasumik uppernarsaatissaqarfigilissagassigut.

Qanoq nalunaarsuinerup ingerlanneqartarnissaat, nalunaarsukkallu qanoq atorneqarnissaat atuarfit ataa-siakkat namminneq eqqartussavaat aaliangiiffagalugu-lu. Pingaaruteqarnerpaavoq ilissinnut sapinngisamik ajornanngitsumik periutsimik aaliangiussaqarnissarsi. Periuseq atorniagarsi pisariitsumik nassaarineqarsinnaas-saaq, pingaaruteqarporlu paassisutissat nalunaarsukkasi ukuningga ersersitsissammata: Pisup pinnginnerani susoqarpa, sulisumullu pisoq qanoq kinguneqarpa. Nalunaarsuinissinni ersareqqissaamik nakuusernerup siorasaarinerulluunniit suusimanera nalunaarsorsinnaagus-siuk, taava sutigut iliuuseqartoqassanersoq kiisalu pinaveersaartitsilluni qanoq iliortoqarsinnaaneranut iliuusaassussat nalilerluarsinnaanerussavasi.

IDENTIFIKATION AF VOLD OG TRUSLER

For at kunne gennemføre en målrettet og effektiv forebyggelse er det vigtigt, at I kender karakteren og omfanget af den vold, I møder – eller risikerer at møde – på jeres skole. Kun på den møde bliver det muligt for jer at vælge de rette initiativer til at forebygge og håndtere af volden.

Kortlægning

I forbindelse med den lopligtige APV – Arbejdspladsvurdering skal I identificere og kortlægge problemer med vold og trusler. Det kan I fx gøre med en tilrettet APV-spørgeskemaundersøgelse, hvor I specifikt spørger ind til medarbejdernes oplevelser og skolens beredskab og evne til at håndtere episoderne.

Eksempler på spørøgsmål:

- Har du inden for de seneste 12 måneder været utsat for trusler om vold på din arbejdsplads?
- Har du inden for de seneste 12 måneder været utsat for fysisk vold på din arbejdsplads?
- Har du tilstrækkelig viden om konflikthåndtering til at forebygge eller nedtrappe trusler og voldsomme episoder med børn, unge og deres familie?
- Har du faglig viden om børnene, unge og deres familie?
- Oplever du tilstrækkelig støtte fra kolleger og ledere til at håndtere trusler og voldsomme episoder med børn, unge og deres familie?
- Er din arbejdsplads hensigtsmæssigt indrettet i forhold til at undgå trusler og voldsomme episoder med børn, unge og deres familier?
- Oplever du, at der bliver fulgt tilstrækkeligt op på episoder med trusler og vold fx med samtaler med børn, unge og deres familie eller ændringer i arbejdets organisering?

Registrering

Det er vigtigt, at I registrerer den vold og de konkrete trusler, som I bliver utsat for. Det synliggør episoderne og giver arbejdspladsen værdifuld viden om, hvor udfordringerne findes. Hvornår og i hvilke situationer er det at episoderne opstår? Registreringen er også med til at skabe åbenhed om volden og gøre det til et fælles ansvar og ikke kun et problem for de involverede. Og endelig er registreringen vigtig for, at skolen kan dokumentere arbejdsforholdene.

Hvordan registreringerne konkret skal foregå og hvordan I bruger dem, skal den enkelte skole drøfte og beslutte. Vigtigst af alt er det, at I vælger en form, som er så lidt besværlig for jer som mulig. Metoden skal være lettilgængelig og det er vigtigt at I sikrer, at oplysningerne giver et klart billede af, hvad der skete inden episoden og konsekvenser, som episoden havde for medarbejderen. Jo mere præcist I kan beskrive vold og trusler, desto bedre rustet er I til at vurdere, hvor der skal gribes ind og gøres en forebyggende indsats.

PINAVEERSAARTITSINEQ NAKUUSERNERIT SIORASAARINERILLU

Najoqqutassat

Pinaveersaartitsinermik suliaqarnermi pingaarutillit ilagaat nakuusernerit siorasaarinerillu suussusersinissaanut, pinaveersaartinnissaannut iliuuseqarfisarnissaannullu iliuusissanut tamakkiisumik najoqqutassaqarnissaq. Najoqqutassat ulluinnarni atorluagassatut piulissappata pingaruteqarpoq ilissi pisariaqartitassinniit, ileqqussinniit, pingartitassinniit, atuartut katitigaaneraneranniit il.il. aallaveqarnissaat.

Najoqqutassat makkunanngimaqakkajupput

- Atuarfiup timikkut persuttaanerup tarnikkullu persuttaanerup suussusaannik nassuaataa
- Nakuusernerit siorasaarinerillu qanoq nalunaarsorlugillu misissortarnissaannut allaatiginninneq
- Nakuusernerit siorasaarinerillu suussusersinissaannut, pinaveersaartinnissaannut iliuuseqarfisarnissaannullu iliuusaasartussanut pilersaarat
- Sullivinnik nakkutilloisoqarfimmut, sillimmasiisarfimmut politiinullu nalunaarusiortarnissamut periussat
- Atuarfiup qanoq iliorluni nakuusernerit siorasaarinerillu pereersut ilinniarfiginissaannut pilersaaratua
- Pisoqartillugu kina qanoq iliortassaneroq allaatiginninneq – pisoqartillugu aammali sulisut akornanni aquatsisunilu kiap suna suliassarineraa akisussaaffigineraalu.

Navianassutsimik nalilersuineq

Ulluinnarni navianassutsit nalilersortarnerat iliuuseqarnermik kinguneqartinneqartut, aaqqiagiinnginnernik nakuusernernillu pinaveersaartitsisinnaapput. Assersuutigalugu ullup ingerlanerani piffissani aaliangersimasuni pisoqartarpa, illup iluani piffinni aaliangersimasuni iml. atuartut aaliangersimasut iluanni?

Sulisut ataasiakkaat piginnaasaat, misilittagaat atuartunillu peqateqartarnerat aallaavigalugu navianassutsimik nalilersuineq ingerlassinnaavarsi.

Tamatuttaaq atuartut ataasiakkaat ukkallugit navianassutsimik nalilersuineq ingerlassinnaavarsi, tassani aallaaviginnaavarsi ilissi perorsaanikkut atuartumut pilersaartersi imaluunniit atuartut ulluinnarni oqaatsitik timertillu atorlugu oqariartuuteqartarnerata pissusilsortarneralu atuarniarneratigut.

Iliusissat tunaartalernerat

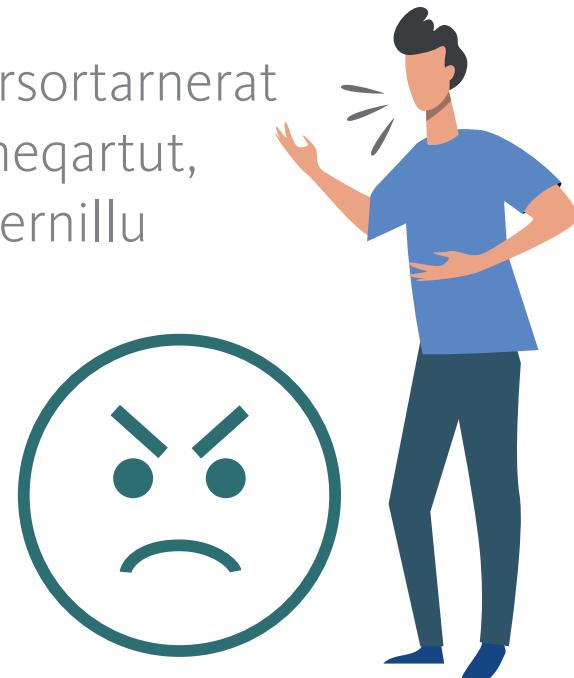
Pinaveersaartitsiniarlusi iliuusissassi pilersaarusrornerani atuarfiup APV-a misissorsinnaavarsi eqqartorlugulu, imaluunniit qaammatini kingullerni pingasuni nakuusernerit siorasaarisnerillu nalunaarsorneqarsimasut misissorlugillu eqqartorsinnaavasi, taamaasillusi sumi unammilernartoqarneroq nassaarisinnaassavarsi, sumilu qanoq iliuuseqarnissarsi inissillugu.

- Sulinermi eqqarsariartaaseq atorneqartoq naleqartitallu nutaamik ukkanneqaaqqissappat?
- Periutsit isumaqatigiissutillu allanngortinnissaat iml. nutarsarnissaat pisariaqarpa?
- Piffissangngorsimava atuarfiup malittarisassaasa ileqquisalu nutarsarnissaannut?
- Atuartutigisat allanngornerat ulluinnarni periutsit nutanngortariaqalernerannik iliuuseqarfisassallu allanngornerannik pisariaqartitsilfersimava?
- Perorsaanermi periuseq qimerlooqqittariaqarlersimava?
- Suliamut piginnaasat qaffassartariaqalersimappat, soorlu ilinniartitsinikkut, utefiginnittarnermut ileqqut inerartorteqqinneratigut imaluunniit supervisioneqartarnikkut?
- Sulisut immikkut piginnaasaqarnissamut pisariaqartitsippat, soorlu aaqqiagiinnginnerit qanoq iliuuseqarfisarnissaannut pikkorissarnikkut, immikkullarissumik nappaatilinnut sullissinissamut piginnaanngorsarnikkut il.il.?
- Atuarfiup illutamigut aaqqissugaanera allanngortittariaqarpa?
- Nakuusernerit pinaveersaartinnissaanut atuarfimmi inuit inooqataanikkut pisuussutaat ukkatissavisiuk?
- Suliat aaqqissuussaanerat allanngortittariaqarpa?

Ulluinnarni navianassutsit nalil sortarnerat
iliuuseqarnermik kinguneqartin neqartut,
aaqqiagiinnginnernik naku usernernillu
pinaveersaartitsis innaapput

Konkrete risikovurderinger i dagligdagen, som følges op af handlinger, kan være med til at forebygge konflikter og vold

FOREBYGGELSE AF VOLD OG TRUSLER

Retningslinjer

Et vigtigt element i forebyggelsesarbejdet er retningslinjer for den samlede indsats med at identificere, forebygge og håndtere vold og trusler. For at de kan være et brugbart redskab, er det vigtigt, at retningslinjerne tager afsæt i jeres behov, rutiner, værdigrundlag, elevgruppens sammenstilling mv.

Retningslinjerne indeholder typisk

- Skolens definition af og holdning til fysisk og psykisk vold
- Beskrivelse af hvordan trusler og vold registreres og analyseres
- Handleplan for identifikation, forebyggelse og håndtering af vold og trusler
- Procedure for anmeldelse til Arbejdstilsynet, forsikringen og politiet
- Plan for hvordan skolen opnår læring af volds- og trusselsepisoderne
- Beskrivelse af hvem der gør hvad – både når de konkrete episoder opstår og i forhold til, hvordan roller og opgaver er fordelt blandt medarbejdere og ledelse.

Risikovurdering

Konkrete risikovurderinger i dagligdagen, som følges op af handlinger, kan være med til at forebygge konflikter og vold. Er der fx hændelser på bestemte tider af dagen, bestemte steder i bygningerne eller omkring særlige elevgrupper?

Risikovurderingen kan I foretage med udgangspunkt i den enkelte medarbejders kompetencer, erfaring og samspil med eleverne.

Tilsvarende kan I foretage risikovurderingen med fokus på den enkelte elev, fx med afsæt i jeres pædagogiske handleplan eller i den daglige aflæsning af elevens verbale og nonverbale kommunikation og adfærd.

Målretning af indsatsen

- Når I tilrettelægger en forebyggende indsats, kan en analyse og drøftelse af fx skolens APV eller de seneste tre måneders registreringer af vold og trusler give jer et godt blik på, hvor I finder udfordringerne, og hvor I skal sætte ind.
- Skal der fornyet fokus på holdninger og værdier i arbejdet?
 - Er der brug for at ændre eller genopfriske procedurer og aftaler?
 - Er tiden inde til en revision af skolens regler og rutiner?
 - Har ændringer i elevgruppen aktualiseret behovet for nye metoder eller indsatser i dagligdagen?
 - Skal den pædagogiske praksis have et serviceeftersyn?
 - Er der brug for at give fagligheden et løft, fx i form af uddannelse, udvikling af feedbackkulturen eller supervision?
 - Har medarbejderne brug for særlige kompetencer, fx kurser i konflikthåndtering, særlige diagnoser mv.?
 - Er der noget i den fysiske indretning, som bør ændres?
 - Skal I sætte fokus på skolens sociale kapital som element i voldsforebyggelsen?
 - Skal der ske ændringer i den måde, arbejdet er organiseret på?

NAKUUSERNERIT SIORASAARINERILLU

ILIUUSEQARFIGINISSAAT

Iliusissat

Upalungaarsimaniarnermut pilersaarutip

qulakkiissavaa:

- Sulisup, suleqatip, takunnittuusut ilaquaasullu pisariaqartinneqartoq naapertorlugu tapersersoneqarlutillu ikiorserneqarnissaat
- Pisup eqqortumik nalunaarsorlugulu nalunaarutiginissa
- Pisup nalilersorneqarnissa – nalilersuinermi inernerusut nakuusernerit siorasaarinerillu pinaveersaartinnissaanut pitsangorsaanissamut atugassanngorligit, taamaasillusi nakuusernerit ajoquisisarnerisa annikinnerpaaffianiitnissaat sulissutigiuassallusiuk
- Upalungaarsimanermut pilersaarut aamma allatigut atuarfimmi sakkortuumik pisoqartillugu atorneqarsinnaavoq
- Upalungaarsimanermut pilersaarutip atuutsinnissaanut pingaaruteqarpoq sulisut tamarmik, vikarit ilinniartullu praktikkertut pilersaarutip imarisaaanik ilisimanninnissaat, pilersaarutillu paassiumartuunissa piviusumullatulluarnissa
- Upalungaarsimanermut pilersaarutip imarikkajuppa nakuusernermik nalaataqartoqartillugu qanoq ilior-toqarnissa, iliussissat tulleriissaarnerat, kinalu qanoq iliussanersoq.

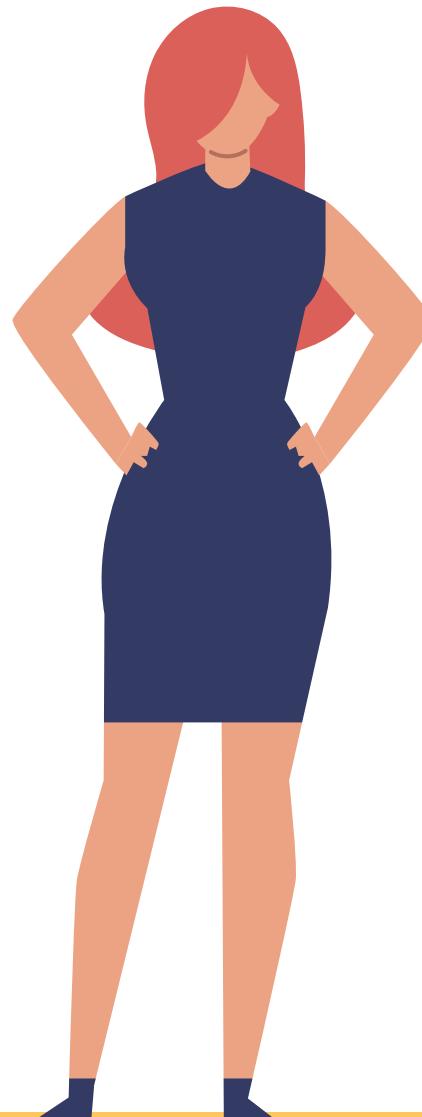
Pilersaarummi allaatiginerqarsinnaavoq

assersuutigalugu:

- Nakuusertoqarsimatillugu ergerluni iliussissat
- Kina suleqammut ikieeqqaassava?
- Nakuusernermik eqqugaasup qanigisai qanoq pisoqarsimanevik kalerrinneqassappat? Kiap tamanna isumagisssavaa? Qanigisaasut attaveqarfissat allattorsimaffiat sumi nassaarineqarsinnaava?
- Kiap atuartoq nakuusersimasoq imaluunniit siorasaarisimasoq isumagissavaa? Qanoq isumagineqassava? Kiap angajoqqat attaveqarfingissava?
- Kiap atuartut sinneri isumagissava? Qanorlu isumagineqassappat?
- Kiap aaliangissavaa sulisoq tarnip pissusaanik ilisimasslimmik nakorsamilluunniit ikiorserneqartariaqartoq? Kiap piviusunngortissavaa?
- Suleqatit tamarmik qanoq pisoqarsimaneranik ilisimatinneqassappat? Kiap tamanna isumagissavaa? Qanorlu tamanna ingerlanneqassava? – Nakuusertoqareersimatillugu ullut sapaatillu akunnerisalu ingerlanerini
- Nakuuserneq sumut nalunaarsorneqassava? Kiap nalunaarsussavai? Qaqugu tamanna iliuserineqartassava?
- Nakuuserneq sumut nalunaarutigineqassava? Kimut? Kiap tamanna isumagissavaa? Qanoq innikkut tamanna pisassava?
- Nakuuserfigitittoq napparsimasutut nalunaarutigineqarpat: Kiap napparsimasumut attaveqarneq ingerlaavartis-

savaa, napparsimasullu ikiorserneqarnissaq tapersors-neqarnissarlu pisariaqartitaq naapetorlugu pissarsinissa aqqutissiuullugu? Kiallu qulakkiissavaa piareeruni suliffimmut uternissa?

- Defusing-emik imaluunniit debriefing-imik ingerlatsissavisi? Kikkut peqataassappat? Kiap taamaaliortoqarnissaq akisussaaffigissavaa? (Defusing: pisoqarsimatillugu ingerlaannaq nalaataqartunik oqilisaassilluni oqaloqatiginnineq, aaqqissuussannginnerusoq ingerlaannaq ingerlanneqartarnera pissutigalugu. Debriefing: oqaloqatigiinnej eqimattami nalaataqarsimasut akornanni aaqqissuussamik ingerlasoq)
- Suleqatigiinni pisoq ilinniarfiginarlugu qaqugu qanorlu pisoq eqqartussavisiuk?
- Upalungaarsimanermut pilersaarutersi aamma uanga imaqartariaqarpoo: Qanoq iliorlusi pilersaarutersi nalilersoqqittarniarpisiuk, qanoq akuliksigidumik, kiallu tamassuma pisarnissaq akisussaaffigivaa?

Sulisoq aqutsisorluunniit nakuusernermit
siorasaarinermilluunniit nalaataqartup qanoq
iliuuseqarfisarnissaanut pilersaaruteqarnissarsi
pingaaruteqarpooq, susoqassava, kina qanoq iliussava?

Det er vigtigt, at I har en plan for, hvad der skal ske og hvem, der skal gøre hvad, hvis en medarbejder eller leder bliver utsat for vold eller trusler

HÅNDTERING AF VOLD OG TRUSLER

Håndtering

Beredskabsplanen skal sikre:

- At voldsramte medarbejdere, vidner, kolleger og pårørende får den nødvendige hjælp og støtte
- At I registrerer og anmelder episoder korrekt
- At I evaluerer episoderne, og at I bruger resultaterne til at kvalificere arbejdet med at forebygge trusler og vold - og reducerer voldens skadefunktioner
- En beredskabsplan kan også bruges, hvis der sker andre voldsomme begivenheder på skolen.
- For at beredskabsplanen skal fungere, er det vigtigt, at alle medarbejdere – også fx vikarer og studerende i praktik – kender til indholdet i den og at den er klar, overskuelig og konkret
- En beredskabsplan indeholder typisk en beskrivelse af, hvad der skal ske, i hvilken rækkefølge og hvem der skal gøre hvad, når nogen bliver utsat for vold

Planen kan fx beskrive:

- Umiddelbart efter en voldsepisode

- Hvem skal give kollegial førstehjælp?
- Skal de pårørende til den voldsramte orienteres om, hvad der er sket? Hvem skal gøre det? Hvor findes eventuelle lister over kontaktoplysninger til de pårørende?
- Hvem skal tage sig af eleven, som har slået eller

truet? Hvordan? Hvem kontakter forældrene?

- Hvem skal tage sig af de øvrige elever? Hvordan?
- Hvem skal træffe beslutning om, hvorvidt medarbejderen har brug for hjælp fra psykolog eller læge? Hvem sætter det i værk?
- Skal alle kolleger orienteres om, hvad der er sket? Hvem skal gøre det? Hvordan?
 - I dagene og ugerne efter voldsepisoden
- Hvor skal voldsepisoderne registreres? Hvem skal gøre det? Hvornår?
- Skal voldsepisoden anmeldes? Til hvem? Hvem skal gøre det? Hvornår?
- Hvis den voldsramte bliver sygemeldt: Hvem bevarer kontakten til den sygemeldte og baner vejen for, at hun får den nødvendige hjælp og støtte? Og hvem sikrer, at hun kan vende tilbage til arbejdspladsen, når hun er klar til det?
- Skal I gennemføre en defusing eller debriefing? Hvem skal deltage? Hvem er ansvarlig for, at det kommer til at ske?
- Hvornår og hvordan drøfter I episoden i personalegruppen, for at I kan lære af episoden?
- Kriseplanen bør også indeholde en beskrivelse af, hvordan og hvor ofte I vil evaluere planen, og hvem der har ansvaret for, at det sker.

NAKUUSERTARNEQ PILLUGU MISUSSUUTIT – TJEKLITIT

Tapiliussatut atuarneqarsinnaasut uani nassaarisinnaavatit:
<https://arbejdsmioweb.dk/>. Sakkussat taakkua suleqa-tigiinnermut ataatsimiitalianut, isumannaallisaanermi ataatsimiitalianut, aqutsisunut, sullivimmi avatangiisinut suleqatigiissitamut imaluunniit Sullivimmi Avatangiisinut aamma HR-imi siunnersortinut piukkunnartuupput.

TJEKLISTER OM VOLD

Som supplement finder du på
<https://www.arbejdsmiljoweb.dk/>. Disse værktøjer er velegnet til samarbejdsudvalg, sikkerhedsudvalg, ledere, arbejdsmiljøgruppen eller Arbejdsmiljøog HRkonsulenter.

MALITTARISASSASI MISISSORSIGIT!

Uama skemap immorsornerata siunertarivaa suliffeqarfivit nakuusernernut pinaveersaartitsisarnera iliuuseqartarne-ralu pitsangorsassallugu. Akissutit sulisut nakuusernerit ulluinnarni qanoq misigisarneraat ersersitsisinhaapput, qanorlu iliorlusi nakuusernerit pinaveersaartinnissaannut iliuuseqarfigisarnissaannullu oqaloqatigiinnissassinnut aallaaviusinnaallutik.

Skemami apeqqutit APV-liornissinni sammisap itisilernisaanut aamma atorsinnaavasi.

Piumagaanni: Ulloq, Ateq, Immikoortortaq:

neraat?

Ilisimaviuk suliffeqarfivit qanoq ilisisoqartillugu nakuuserserimaneq politiinut nalunaarutigisarneraa?

Iliuutsit qanoq naammagisimaartigaagit?

1=naammaginanngilluinnarpoq, 10=naammaginartorujus-suvoq.

1-imiiit 10-mut ataatsimut isigalugu suliffeqarfivit nakuusernarneq pillugu iliuusai qanoq naammagisimaartigaagit?

Allagit: Qanoq iliortoqartariaqarpa suliffeqarfinni takuu-sertarnerit iliuuseqarfigisarnissaannut suli pitsaanerulisisagussi?

Apeqqut

Kisitsit 1,2,3,4 iml. 5 allaguk 5="Annertoorujussuarmik".

4="Annertuumik"

3="Naammaginartumik"

2="Immannguaq"

1="Naamerluinnaq"

Suliffinni nakuusernerup pinaveersaartinnissaanut najoqqtassat sumik imaqrerat nalunngiliuk? Isumaqpit najoqqtassat pivusumi naammaginartumik atuutsinneqartut? Najoqqtassat pillugut paasissutissinneqarsimasutut misigivit? Suliffeqarfissinni nakuuserneq sunaanersoq, sunaaneratalu nassuaatitaata akuerineqarnera tamarmiullusi paasilluarsimagissi isumaqpit? Isumaqpit sulisut nutaat nakuusernarneq pillugu ajornartorsummik ilitsersorneqarlutillu siunnersorneqartartut? Maluginiariuk sulisut assigiinngitsunik suliallit tamarmik nakuusernermik nalaataqarsimatillutik nalunaaruteqatar-tut? Isumaqpit nakuusertoqarsimatillugu iliuuseqarneq malittarininnerlu pikkoriffigissi? Isumaqpit illit nakuusernermik pisoqartillugu qanoq iliornissannut pinaveersaartitsinissannullu ilisimasqaqlutit? Sulisup nakuusernermik nalaataqarsimasup qanoq ikiornissaanut tapersornissaanulluunniit najoqqtassaqaarpisi imaluunniit upalungaarsimanissamut pilersaaruteqarpisi? Upalungaarsimanissamut pilersaarutip imaa sungiusimav-uk? Isumaqpit upalungaarsimaneq ulluinnarni ingerlalluar-toq? Isumaqpit suleqat nakuusernermik nalaataqarsimasoq suleqatigiit ikirolgulu tapersornissa pikkoriffigigaat? Isumaqpit ataatsimut isigalugu Suleqatigiit nakuusernarneq pillugu ajornartorsiut pimoorullugu pigaat? Isumqarpit aqutsisuit/aqutsisoqatigiit nakuusernarnermik ajornartorsiuk pimoorullugu pigaat? Ilisimaviuk suliffeqarfivit nakuusernerit qanoq pisortaqaar-finnut sullivinnillu nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutigisar-

TJEK JERES RETNINGSLINIER!

Formålet med at udfylde dette skema er, at gøre din arbejdsplads bedre til at forebygge og håndtere vold. Svarne kan give et indblik i, hvordan medarbejderne oplever vold i praksis, og være afsæt til en fælles dialog om, hvordan I kan blive bedre til at forebygge og håndtere vold.

Spørgsmål fra skemaet kan også bruge til at uddybe emnet i APV.

Evt. Dato, navn og afdeling:

Spørgsmål

Skriv tallet 1,2,3,4 eller 5

5="I meget høj grad".

4="I høj grad"

3="Tilfredsstillende"

2="I mindre grad"

1="Absolut ikke"

Kender du indholdet af arbejdspladsens retningslinjer for voldsforebyggelse?

Synes du, at retningslinjerne fungerer tilfredsstillende i praksis?

Synes du, at du er informeret om retningslinjerne?

Er det dit indtryk, at der er en fælles accept og forståelse af arbejdspladsens definition af vold?

Synes du, at nye medarbejdere på får tilstrækkelig instruktion og vejledning i forhold til voldsproblemet?

Er det dit indtryk, at alle i personalegruppen registrerer eller anmelder det internt, når de har været utsat for en voldsepisode?

Synes du, at I er gode til handle og følge op i forbindelse med voldshændelser?

Synes du, at du har viden om, hvordan du kan håndtere og imødegå problemet med vold, hvis det opstår?

Har I retningslinjer eller en beredskabsplan for, hvordan en medarbejder skal hjælpes og støttes, hvis vedkommende har været utsat for vold?

Er du fortrolig med beredskabsplanens indhold?

Synes du, at beredskabet virker godt i praksis?

Synes du, at medarbejdergruppen er god til at hjælpe og støtte en kollega, der har været utsat for vold?

Synes du, at personalet som helhed tager voldsproblemets tilstrækkelig alvorligt?

Synes du, at din leder/ledelsen tager voldsproblemets tilstrækkelig alvorligt?

Kender du til, hvordan din arbejdsplads anmelder vold til myndigheder fx til Arbejdstilsynet?

Kender du arbejdspladsens retningslinjer for hvornår en voldsepisode skal anmeldes til politiet?

Hvor tilfreds er du med indsatsen?

1 = meget utilfreds

10 = meget tilfreds

På en skala fra 1 til 10, hvor tilfreds er du da alt i alt med arbejdspladsens indsats i forhold til vold?

Hvad skal der til, for at I kan blive endnu bedre til at håndtere og tackle vold på arbejdspladsen?: (skriv her)

SULEQAMMIK TARNIKKUT IKIUEQQAARNEQ

IMATUT INGERLATISSAVAT

Suleqatitut tarnikkut ikiueqqaarneq piaernerpaamik pisaaq.

Attaveqarneq siulleq

Suleqammik ikiueqqaarneq suleqammit pisumut sunnertisimanngitsumit ingerlanneqassaaq.

- Navianartup imaluunniit siooranerup piujunnaarsinnissaa isumagiuk
- Inimik akornusersoneqarfinginngsassassinnik nassaarit
- Oqaluttuuguk oqaloqatiginiineq minutsinik 30-45 mis-saannik annerpaamik sivisussuseqassamat.

Piviusut apeqquteqarfikkit

Nalaataqartoq unitseqattaarnagu oqaluttuartiguk. Oqaluttuartoq fantasiimiippallaarpal, soorlu "ima ajutoorsimatigisinaagaluarpungamippat" piviusut apeqqutigikkit.

- Unitsillugu aperisaruk: "Susoqarami" aammalu "Qanoq ilinerani unippa?", taamaasillusi piviusut aallaavigalugit oqaluttuarnissaa qanorlu ilinerani qaangiussimanersoq ukkatisavasi.
- Pisup piviusumiitinnissaanut suleqataassaatit, pissanganarsaarinerit ilallattaarinerillu pinaveersaarniarlugit.

Una pinaveersaarak

- Pisut allaanerusumik iliuuseqarfisinaasimagaluarnerata eqqartornissaa.
- Illit nammineq nakuusernerit siorasaarinerillu pillugit misilitakkappit oqaluttuarinissaat.
- Quiasaarniarneq suunngitsutullu naliliiniarsarinerit

Sakkortuumik qisuariarneq nalinginnaasuovoq

Oqaluttuariuk qisuariaatit nalinginnaasuummata, ingasajinarsinnaasutut misigineqarsinnaagaluarlutik. Akunnerit ullaluilli ingerlaneranni annikillartortarlutik, aammali utersaartoqoqarsinnaasarluni.

Isumaqtigijissutit isumakuluutillu allattorsimaffiat

Isumakuluutit annikitsut annertunerusullu kiisalu pisariaqartitat oqaloqatiginnerup ingerlanerani saqqummersut allattorsigit.

- Suna siullugu iliuuserisassaanoq ersarississiuk.
- Suna iliuusaasanersoq kiallu isumagissaneraa isumaqtigijissutigisiuk.
- Eqqarsaatiginnissaanut piffisaleruk.

Iliuusissanut tigussaasunut ikioruk

- Pisariaqartitaanut tigussaasunut ikioruk, soorlu qanigis-nut attaveqarnermut, angerlamut ingerlanneqarnissamat imaluunniit nakorsiartarfiliarnissamat.
- Sulinermi ajoqusernermut nalunaarusisorluni immersuine-rani ikioruk.

Eqqumaffigiuk

Inuk annikitsuinnarmik ajoqusertoq tapersorsorpallaaruni isumassorneqarpallaaruniluunniit inummut pineqartumut killormut sunniuteqarsinnaammat, inuk eqqorneqartoq pisumut sanilliullugu sapersutut misigitissinnaagakku, inuup pineqartup misigaanut sanilliullugu suleqammik ikiueqqaarneq inuussutissarsiutigalugu ikiuisartumiit ikorneqarnissamat mattussinngimmat imaluunniit taartaangimmat. Upalungaarsimanermut pilersaarutersi inuussutissarsiutigalugu ikorsiisartunik atuinerup suuneranik allaatiginninnermik ilangngussivigissagassiuk.

Inuup pineqartup misigisaanut
sanilliullugu suleqammik ikiueqqaarneq
inuussutissarsiutigalugu ikiuisartumiit
ikiorneqarnissamut mattussinngimmatt
imaluunniit taartaanngimmatt

At kollegial førstehjælp ikke udelukker eller
er en erstatning for professionel hjælp

SÅDAN GIVER DU KOLLEGIAL FØRSTEHJÆLP

Kollegial psykisk førstehjælp skal ske hurtigst muligt.

Den indledende kontakt

Kollegial førstehjælp skal gives af en person som ikke selv er påvirket af situationen.

- Sørg for at truslen eller faren ikke længere er til stede.
- Find et uforstyrret lokale
- Sig at samtalen højst varer 30-45 minutter.

Spørg til fakta

Lad den ramte tale om hændelsen uden mange afbrydelser. Spørg til fakta, hvis fantasien løber løbsk, f.eks. om hvor galt det kunne være gået.

- Bryd ind med spørgsmål som: "Hvad skete der" og "Hvornår sluttede det?", så der er fokus på den faktiske hændelse og hvornår den sluttede.
- Du skal medvirke til normalisering og modvirke dramatisering.

Undgå at

- antyde at tingene kunne være gjort anderledes
- tale om egne erfaringer herunder volds og trusselserfaringer
- at bruge sort humor og bagatellisering

Normalt med voldsomme reaktioner

Fortæl at reaktionerne er normale også selvom de kan virke voldsomme. De aftager ofte inden for timer eller få dage, men der kan forekomme tilbagefald.

Aftaler og liste over bekymringer

Lav en liste med de store og små bekymringer og behov, der er kommet frem under samtalen.

- Få klarhed over, hvad der skal gøres først.
- Aftal, hvad der skal gøres, og hvem der gør det.
- Giv tid til refleksion.

Hjælp med de praktiske gøremål

- Hjælp med de konkrete behov, så som kontakt til pårørende, transport hjem eller eventuelt til skadestue. Hjælp med at udfylde anmeldelse for arbejdsskade.

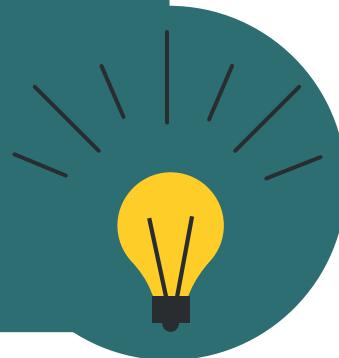
Vær opmærksom på

For megen støtte og omsorg til en person med beskedent skade kan virke modsat og få den ramte til at føle sig mere magtesløs end han eller hun oplever situationen.

At kollegial førstehjælp ikke udelukker eller er en erstatning for professionel hjælp. Brug jeres beredskabsplan til at beskrive professionel hjælp.

Inuup pineqartup misigisaanut
sanilliullugu suleqammik ikiueqqarneq
inuussutissarsiutigalugu ikiuisartumiit
ikiorneqarnissamut mattussinngimmat
imaluunniit taartaanngimmat

At kollegial førstehjælp ikke udelukker eller
er en erstatning for professionel hjælp

UPALUNGAARSIMANISSINNUT APEQQUTIT

Suliffeqarfittut nakuusernernut siorasaarisarnernullu qanoq iliuuseqartarniarnissinnut eqqarsaatiginnittussaavusi, tamannalu assersuutigalugu upalungaarsimanissamik pilersaarummik sananikkut pisinnaavoq. Tassani sulisoq aqutsisorluunniit nakuuserfigineqarpat siorasaarnejqarpal-luunniit kina qanoq iliussanersoq allassimassaaq. Pilersaarut tamanit ilisimaneqassaaq, atuartunit, ilinniartunit suliffimmi misiliisunit taartaasunillu.

Pilersaarut makkunannga suleqatuttanik ukkatassanillu imaqqarsinnaavoq:

- Pisoqareersimatillugu tapersuersuineq ikiueqqarnerlu. Kiap eqqugaasoq isumagissavaa, isumaginnittussaru lu tarnikkut ikiueqqarnermik ilinniarsimasua? Inuit eqqugaasumik ikiuisinnaasut attaviginiarneranni paasisutissat allattorsimaffiannik peqarpa (ilaquattan qanigisaluunniit)?
- Akuusunut inuussutissarsiutigalugu ikiuisartumiit ikiorseqarneq. Suliffeqarfissi inuussutissarsiutigalugu ikiuisartunut isumaqtigigiissuteqarpa, kiallu tamassuma atorneqarnissaa aallartisassavaa?
- Isumannaallisaanermut sinniisumut, aqutsisumut suliffeqarfip illuani paassisutissiineq. Kiap suliffeqarfip illuani paassisutississallugit isumagissavai?
- Eqqugaasumut kiisalu inuttaasumut/napparsimasumut/inuuasutumut attaveqarneq malittarininnerlu. Aaqqia-

giinnginneq annertusarnagu aammalu toqqisisimaner-mik pilersitsumik qanoq iliorlusi malittarininniarpisi? • Pisut ilinniarfiginissaat siunertaralugu eqqartortarnissaat. Qanoq ilinerani piffissatsalaava pisut ilinniarfiginissaat siunertaralugu misissorlugillu eqqartortarnissaat?

- Pisortaqrifinnut sillimmasiisarfinnullu nalunaarutiginninerit. Qanoq iliorlusi sullivinnik nakkutiliisoqarfimmum politiinullu nalunaarutiginninnerit ingerlattassavisigit, kiallu sulitilluni ajutoorneq sulitilluni ajutoornertut nalunaarutiginissaa pisariaqaraangat nalunaarutigisassa-vaa?
- Upalungaarsimanermut pilersaarutip naleqqussartuarnissa nalilsortarnissaal. Qanoq iliorlusi upalungaarsimanermut pilersaarutissi ullaatsinnut naleqqussartarnissa isumagissavisiuk, qanorlu nalilsortarniarpisiuk?
- Allannguutaasinnaunik paassisutissiineq. Qanoq iliorlusi qulakeerniassavisiuk allannguuteqartoqartillugu allannguutit tamanut paassisutissatut apuuttarnissaat?
- Upalungaarsimanissamut pilersaarutip akisussaaffiginer. Ersarissumik kiap suna akisussaaffigineraa allassimasuuti-gaasiuk? – Aqtsisut, isumannaallisaanermut sinniisut sulisullu?
- Upalungaarsimanissamut pilersaarutip ilisimanissaa paasisimanissaal. Qanoq qulakkiissavisuk pilersaarutip sulisunit aqtsisunillu ilisimaneqarnissaa.

SPØRGSMÅL TIL JERES BEREDSKAB

Som arbejdsplads skal I forholde jer til håndtering af trusler og vold, og det kan I fx gøre med en beredskabsplan. Den skal beskrive, hvem der gør hvad, hvis en medarbejder eller leder bliver utsat for trusler eller vold. Planen skal være kendt af alle – også elever, studerende i praktik og vikarer.

Planen kan indeholde følgende emner og opmærksomhedspunkter:

- Førstehjælp og støtte efter episoden. Hvem sørger for at tage sig af den ramte, og har medarbejderne lært psykisk førstehjælp? Er der en liste over kontaktpersoner, som kan hjælpe de ramte (familie eller pårørende)?
- Professionel hjælp til involverede. Har jeres arbejdsplads en ordning med professionel hjælp, og hvem sørger for at den bliver aktiveret?
- Orientering til arbejdsmiljørepræsentant, leder og arbejdspladsen. Hvem sørger for at informere de forskellige i organisationen?
- Opfølgning og kontakt med den ramte og borgeren/patienten/den unge. Hvordan følger I op på en måde, der skaber tryghed og ikke eskalerer konflikten?
- Gennemgang af hændelsen med henblik på læring. Hvor når er det et godt tidspunkt at gennemgå hændelsen med henblik på læring?
- Anmeldelser til myndigheder og forsikring. Hvordan anmelder I til Arbejdstilsynet og politi, og hvem står for anmeldelse som arbejdsskade, hvor det er relevant?
- Vedligehold og evaluering af beredskabsplanen. Hvordan sørger I for at beredskabsplanen er tidssvarende og, hvordan vil I evaluere den?
- Kommunikation om eventuelle ændringer. Hvordan sikrer I, at information om ændringer i praksis når ud til alle?
- Ansvar for beredskabsplanen. Har I en konkret beskrivelse af hvem, der har ansvar for hvad? – Ledere, arbejdsmiljørepræsentanter og medarbejdere?
- Kendskab og indsigt i beredskabsplanen. Hvordan sikrer I, at planen er kendt af medarbejdere og ledere?

